

Audivimus vestram fraternitatem quemdam monachum exterminio damnasse, eo quod treviam De comperiebatur infregisse; quod bene vos fecisse laudamus, sed incaute illud inspexisse judicamus. Neo enim S. Benedicti institutio ullius legis præscribitur judicio. Propterea, frater charissime, recte offerre, et rectius præcipimur dividere. Auream ergo virtutem sequamur, discretionem scilicet, quæ omnium virtutum dicitur mater. Quando enim abbati cura animarum imponitur ab episcopo, pastoralitas ovium Christi sibi traditarum ei commendatur omnimodo. Nisi enim ab abbate episcopus invitetur pro qualicumque negotio, nullum jus episcopus habere decernitur in ejus monasterio; si autem contra hæc quæ dicimus aliquis repugnare tentaverit, regulam Sancti Benedicti sibi proponimus.

MAURILII

PROFESSIO FIDEI DE SACRAMENTO CORPORIS ET SANGUINIS CHRISTI

(*Exstat supra, Vitæ B. Maurilii num. 11.*)

EPITAPHIA ROLLONIS ET GUILLELMI LONGÆ SPATHÆ

NORMANNIÆ DUCUM,

AUCTORE MAURILIO ARCHIEPISCOPO.

(ORDERIC. VITAL. *eccles. Hist.*, lib. V, apud DUCHESNE, *Script. Norman.*, pag. 567.)

I.

Epitaphium Rollonis

Dux Northmannorum, timor hostis, et arma suorum,
 Rollo sub hoc titulo clauditur in tumulo.
 Majores cujus probitas provexit, ut ejus
 Servierit nec avus, nec pater, nec proavus.
 Ducentem fortes regem multasque cohortes
 Devicit Daciæ congregiendi acie.
 Frixonas, Waleros, Halbacenses, Hainaucos,
 Hos simul adjunctos Rollo dedit profugos.
 Egit ad hoc Fresios per plurima vulnera victos,
 Ut sibi jurarent, atque tributa darent.
 Bajocas cepit; bis Parisios superavit;
 Nemo fuit Francis asperior cuneis.
 Annis triginta Gallorum cædibus arva
 Implevit, pigro bella gerens Carolo.
 Post multas strages, prædas, incendia, cædes,
 Utile cum Gallis fœdus inquit cupidis.
 Supplex Franconi meruit baptismate tingi,

A Sic periit veteris omnè nefas hominis.

Ut fuit ante lupus, sic post fit mitibus agnus;
 Pax ita mutatum mulceat ante Deum.

II.

Epitaphium Guillelmi Longæ-Spathæ.

Quos defendebat Guillelmus, nemo premebat;
 Auxilio caruit, lædere quem voluit.
 Regibus ac ducibus metuenda manus fuit ejus
 Belliger Henricus Cæsar eum timuit.
 Rexit Northmannos viginti quinque per annos,
 Militis atque ducis promptus in officiis.
 Cœnobium pulchre reparavit Gemmeticensis,
 Et decrevit ibi ferre jugum monachi.
 Fervidus invicti coluit normam Benedicti,
 Cui petiit subdi plenus amore Dei.
 B Distulit hoc abbas Martinus; diva potestas,
 Sæva per arma mori prætulit omen ei.
 Namque dolis comitis Arnulphi nectus inermis
 Corruit. Æthereum possit habere Deum. Amen.

ANNO DOMINI MLXVII.

RAIMBALDUS

ARELATENSIS ECCLESIE ARCHIEPISCOPUS.

NOTITIA HISTORICA.

Ex *Gallia Christiana*, vet. edit., tom. I, pag. 553.)

Pontio monasterium S. Victoris apud Massiliam C
 ingresso successorem suppeditavit sacra illa congregatio, Raimbaldum videlicet Sancti Isarni abbatis alumnum. Is ex nobili ortus genere in Provincia, patrem habuit Bonifacium dominum de Relliana, matrem Vandelnusiam, ut docent nos tabulæ S. Vi-
 ctoris. Fratres ejus fuerunt Bonifacius, Fulco, Boso, Atanulfus. Propinquitate conjunctus erat cum Guillelmo et Fulcone, Massiliæ vicecomitibus. Cum sub S. Isarni abbatis disciplina plurimum profecisset, Arelatensi cathedra dignus judicatus est, ad quam eligitur anno 1051, indictione xiv, mense Au-

gusto, et Paulo post sedit in concilio Narbonensi. In pontificatu vero prioris instituti sui memor, dum nomen subscribat, non solum archiepiscopi sed etiam monachi titulum addere solebat. Ea procul dubio ratione gratificatus est S. Victoris monasterio; dedit enim partem quam habebat in castro de Auria, anno 1035, indict. III; dedit quoque in manus Isarni abbatis, quo magistro vitam edoctus fuerat monasticam ecclesiam S. Genesii seu S. Honorati, retento pro altari S. Stephani vel S. Trophimi censu unius libræ incensi in ejusdem S. Trophimi festo. Observatione dignum est nomen et titulum S. Trophimi ecclesiæ Arelatensi post S. Stephani nomen non fuisse adjectum ante pontificatum Pontii anno 1029, ut videre est in ejusdem charta, quem imitatus est Raimbaldus. Anno 1037 subscribit litteris Gaufridi et Bertrandi comitum Provinciae pro Cluniacensi monasterio, ex ejusdem tabulis. Anno 1040, Idibus Octobris, adfuit dedicationi basilicæ S. Victoris Massiliensis opera Benedicti papæ IX. Eodem anno, indictione VIII, controversiam diremit inter Massilienses et Montis Majoris monachos, præsentibus Gaufrido et Bertranno comitibus, Willelmo et Fulcone vicecomitibus Massiliæ. Hoc ipso anno subscripsit chartæ Amelii Seneciensis episcopi pro S. Victore. Frequens est deinceps ejusdem mentio in Victorinis tabulis, ut supervacaneum videatur singulas percurrere; maxime cum alia notatione digniora supersint.

Anno circiter 1050 Raimbaldo subjectionem et reverentiam promisit, secundum præcepta canonum et patrum instituta, Pontius Aquarum Sextiarum archiepiscopus; testaturque Honoratus Bouche idem præstitisse Bertrandum Forojuliensem, Angelicum Regensem, Benedictumque Avenionensem, laudatque librum *sacramentalem* Arelatensem, sic dictum quod hujusmodi sacramenta contineat. Recensetur inter Patres conventus Barcinonensis anni 1054. An. 1056 (si bene conjectant Baluzius et Labbeus) pridie Nonas Septembris, cum Leodegario Viennensi, et legatis Narbonensibus, concilium celebravit episcoporum XIIII apud S. Ægidium. Sed citius habitum fuisse penè certum videtur vel ex solo Lutevensium episcoporum indice. Constat hanc synodum actam esse pridie Nonas Septemb., et Tolosanam Idibus ejusdem mensis, anno 1056. Narbonensi apud S. Ægidium adfuit Bernardus episcopus Lutevensis, et Tolosanæ Rostagnus. Si eodem anno celebratæ sunt hæc synodi, inter utramque fluxerunt tantum novem dies. Qui vero fieri potuit ut tam brevi tempore duo fuerint Lutevenses episcopi, qui iis adfuerunt? Certe mortuo Bernardo non potuit fieri electio, nisi post facultatem metropolitani datam. Debuerunt convocari episcopi comprovinciales ad consecrationem novi episcopi. An satis fuit IX dierum spatium ad hæc omnia præstanda? Præfatæ sv-

nodo Tolosanæ præses delegatus est a papa noster Raimbaldus tanquam sanctæ sedis vicarius. An. 1060 præfuit concilio Avenionensi.

Non contentus benefacere in sua diocesi, fundavit in Forojuliensi ecclesiam pro clericis, quos sub regulari norma constitutos, Ecclesiæ Romanæ semper esse subditos jussit, uti scribit ad Alexandrum papam II. Proindeque id minime factum ante annum 1061, quo incroatur Alexandri pontificatus. Gratum fuit Alexandro Raimbaldi consilium, ideoque Ecclesiam Barjolensem sub Ecclesiæ Romanæ tutela suscepit; et in argumentum subjectionis annuum censum denarii aurei imperavit. Idem archiepiscopus ad canonicorum regularium institutum amplectendum majoris Ecclesiæ canonicos adduxit, quibus Willelmus, Massiliensis vicecomes, ampla latifundia et possessiones in Craudi campo donavit; quam ordinationem instauravit postea Aycardus archiepiscopus, ut apparet ex charta in archivo Arelateusi relata. Tandem benedixit 1065 ecclesiam S. Petri de Correns [at., B. Mariæ de Correno] ubi monasterium erat constructum, ac in die consecrationis absolutionem a poenitentia omnibus beneficia daturis huic ecclesiæ concessit; quo die anniversario, magna olim festivitate celebratum fuisse jubileum Correnense patet ex tabula cœnobii Montis Majoris. Subscripsit litteris Almodis comitissæ Ruthenensis, Nemausensis, etc., quibus subdit monasterium S. Ægidii, abbati Cluniacensi; dat. an 1066, VIII Kal. Januarii. In subscriptione se simul dicit archiepiscopum Arelatensem, et Romanæ Ecclesiæ vicarium. Eundem vitam produxisse usque ad annum 1067 probant litteræ Hieronymi cujusdam, quas ex magno chartulario S. Victoris eruit vir Cl. Antoninus de Ruffi, et ad nos pro solita misit humanitate.

Attamen idem Ruffius contendit Raimbaldum an. 1060 jam cessisse sedem Aicardo, quo anno, inquit, subscripsit hic cuidam chartæ, quam legit ipse Ruffus. Aliunde pro certo habetur Raimbaldum mature ante mortem deposito pastoralis onere monasticam in cœnobio Victorino vitam iterum esse amplexum. Ut vero quæ sit nostra sententia depromamus, manifestum nobis videtur Raimbaldum vitam produxisse usque ad annum 1067. Ante mortem quidem statui monastico rursus sese addixit; sed quo tempore, non audemus definire. In electione Bernardi abbatis II S. Victoris an. 1065, nomen subscribens, archiepiscopum se simul et monachum dicit. Toto illo tempore aut nulla, aut certe rara Aicardi successoris ejus memoria. Dies depositionis Raimbaldi notatur XIII Martii in Necrologio Canonice (La Cournourgue).